

سازمان حفاظت محیط زیست

معاونت آموزش و پژوهش
دفتر آموزش محیط زیست

گاهنامه محیط زیست

شماره سوم، مهر ۱۳۹۵

لایحه ی هوای پاک

در چند سال اخیر آلودگی هوا فراگیر شده که عوامل متعددی تشدید کننده این پدیده است. قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا، در دهه ۷۰ تهیه و تصویب شده و بدیهی است که مفاد آن بر اساس شرایط و مقتضیات وقت کشور تدوین گردیده است. در سال ۱۳۹۳ در راستای اجرای مصوبه دولت محترم، اقدامات بسیاری از جانب دولت و به ویژه کارگروه مقابله با آلودگی هوا، صورت گرفته است و به رغم کمبودها و شرایط محیطی سختی همچون بروز طوفان های متعدد ریزگرد، شاهد نتایج مثبت و تحولات بسیار خوبی در بحث هوا بوده ایم که می توان به تغییر سوخت نیروگاه ها، طرح کهاب، ارتقا و استاندارد خودروها به یورو ۴، کاهش چشمگیر گوگرد گازوئیل به زیر ۵۰ PPM، ایجاد سیستم یکپارچه معاینه فنی و همچنین کاهش روند میزان بیماری ها و مرگ و میرهای مرتبط با کیفیت هوا اشاره کرد.

با همه اقدامات مثبت صورت گرفته توسط دولت و با توجه به تغییرات رخ داده در محیط زیست کشور به خصوص در بحث هوا، بازنگری و اصلاحات جدی در قانون فوق الذکر ضروری به نظر می رسد و در همین راستا لایحه هوای پاک در جهت رفع چالش هایی از قبیل آلودگی ناشی از خودروها، کیفیت سوخت، پدیده گرد و غبار، امواج الکترومغناطیسی، آلودگی صوتی، خودروهای فرسوده، توسعه حمل و نقل عمومی و توسعه فضای شهری اصلاح و تدوین گردیده که می تواند نقش موثری در بهبود کیفیت هوای شهرهای کشور داشته باشد.

گزارش بیستمین کارگروه ملی مقابله با آلودگی هوا (۴ مهر ماه ۱۳۹۵)

بیستمین کارگروه ملی مقابله با آلودگی هوا با حضور معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، معاونان و مدیران ارشد دستگاه های مرتبط و با دستور کار بررسی اقدامات صورت گرفته در اجرای مصوبه اردیبهشت ماه ۱۳۹۳ دولت تدبیر و امید برای کاهش آلودگی هوا

اهم مطالب ارایه شده :

دکتر سعید متصدی، معاون محیط زیست انسانی سازمان حفاظت محیط زیست

- وضعیت سوخت رسانی نیروگاه ها روندی افزایشی به سوی مصرف گاز طبیعی و کاهش آلودگی داشته، به طوری که در ۵ ماه نخست سال جاری، ۹۴ درصد سوخت مصرفی نیروگاه ها را گاز طبیعی تشکیل داده است.
- بر اساس برنامه مقرر شده میزان مصرف سوخت مازوت نیروگاه ها امسال باید زیر ۱۰ درصد باشد. مذاکراتی نیز با وزارت نیرو برای تعطیلی نیروگاه هایی که صرفاً مازوت مصرف می کنند و همچنین جایگزینی با سیکل ترکیبی، صورت گرفته است.
- بخش های مختلف طرح کهاب (کاهش تبخیر بنزین و در نهایت استحصال مایع بنزین از بخار تولید شده) پیشرفت داشته و به دنبال آن هستیم تا وزارت نفت همزمان با پایان سال ۱۳۹۵، اجرای این طرح را کامل کند.
- استاندارد خودروها از یورو ۲ به یورو ۴ ارتقا یافته است.
- از شماره گذاری خودروهای فاقد فیلتر دوده و خودروهای بنزینی فاقد استاندارد یورو ۴ جلوگیری می شود.
- از ابتدای مهر، شماره گذاری موتورسیکلت های کاربراتوری متوقف شده است. اجرای این مصوبه از بهمن ماه با شرایطی کلید خورد که ضمن توقف تولید آن نوع موتورسیکلت، با چالش توقف صنعت داخلی یا حذف اشتغال در کشور روبرو نشویم.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْحَسَنِ

سرآغاز سخن

در دوران کنونی قانون تنظیم کننده روابط اجتماعی و نوع تعامل بشر با محیط پیرامونش به حساب می آید. عوامل متعددی سبب می شود تا وضع قانون جدید، ضرورت پیدا کرده و یا قوانین موجود اصلاح شوند.

تغییرات محیطی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی و احصای نیاز به مقررات نوین، از جمله عواملی هستند که ضرورت تصویب قانون یا اصلاح آن را آشکار می سازند. در این میان تحولات اقتصادی و اجتماعی رابطه تنگاتنگی با محیط زیست داشته و تحت تاثیر و اثر متقابل قرار دارند.

جمهوری اسلامی ایران، هم در عرصه حقوق بین الملل محیط زیست و هم در حوزه قوانین داخلی، تلاش کرده تا نقشی پیشگام و متناسب با نیاز روز داشته و هم اینک نیز، لوایح و طرح های متعددی در مجلس شورای اسلامی در دست بررسی است که به برخی از آنها در این شماره اشاره می شود.

ضرورت اصلاح ماده ۲۴ قانون معادن

مناطق چهارگانه تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط‌زیست شامل مناطق حفاظت شده، پناهگاه حیات وحش، اثر طبیعی ملی و پارک ملی است. کارکردهای اکوسیستمی (بوم‌سازگانی) ناشی از خدمات تنوع زیستی (زیگونی) در زیستگاه، باعث ثبات و پایداری اکوسیستم‌ها شده و هرگونه دخل و تصرف و دست‌اندازی در اکوسیستم‌های طبیعی این مناطق، افزون بر چالش‌های مدیریتی، به نبود ثبات مدیریتی سازمان بر عرصه‌های طبیعی خواهد انجامید.

با توجه به تنوع اکوسیستمی در مناطق حفاظتی سازمان و نحوه انتخاب این مناطق براساس معیارها و ضوابط ملی و بین‌المللی، به طور عمده، وابستگی زیستگاهی به خصوص در زیستگاه‌های اکوتون یا بینابینی، باعث شده است که کوچک‌ترین اختلال و برهم خوردگی در چرخه زیستی، ماهیت این گونه کارکردهای اکوسیستمی را دچار آسیب جدی کند. با توجه به این که یکی از اهداف اصلی در انتخاب مناطق چهارگانه، اعمال محدودیت و ممنوعیت در هرگونه صدور مجوز معدنی جدید در مناطق مورد اشاره است، عملیات معدنی به خصوص در معادن روباز و سطحی، یکی از عوامل اصلی تخریب خاک با عنوان بستر حیات در مناطق بوده و مهم‌ترین اثرگذاری اجرای عملیات معدنی در مناطق تحت مدیریت سازمان که شامل تخریب و جزیره‌ای شدن زیستگاه، آلودگی منابع آب و خاک، افزایش آسیب‌پذیری حیات وحش و تخریب چشم‌انداز است را در بر گرفته و همه موارد به عنوان نقاط ضعف و کاستی و در نهایت، افت ارزش‌های اکولوژیک در مناطق تحت مدیریت سازمان تلقی می‌شود.

فعالیت معادن، زمانی از حساسیت بالاتری برخوردار می‌شود که بهره‌برداری از آن‌ها، در زیستگاه‌های حساسی همچون اکوسیستم‌های جنگلی، تالاب‌ها، رودخانه‌ها و زیستگاه‌های شاخص حیات وحش و همچنین کریدورهای ارتباطی گونه‌های در معرض انقراض، صورت گیرد. در این خصوص می‌توان در فاز بهره‌برداری، اثرگذاری معدن را با عنوان اثرگذاری غیرقابل برگشت و غیرقابل جبران به حساب آورد. به ویژه آن که ماهیت برخی مواد معدنی به دلیل ضرورت استقرار واحدهای فرآوری و ایجاد انواع آلودگی‌های آب، هوا و خاک، تأثیرگذاری بر محیط زیست را دوچندان می‌کند. بنابراین با توجه به ترکیب اعضای کمیته ماده ۲۴ مکرر استانی و نحوه رأی‌گیری در آن، اصلاح تبصره ۵ ماده ۲۴ مکرر و مستثنا شدن سازمان حفاظت محیط‌زیست از موضوع کارگروه، مورد تأکید و انتظار است.

- سیستم یکپارچه معاینه فنی (سیمفا)، محصول همکاری وزارت کشور و سایر دستگاه‌های مرتبط بوده و طبق آخرین مذاکرات صورت گرفته، کلیه مراکز معاینه فنی به دوربین‌های پلاک خوان مجهز خواهد شد.

- با توجه به نظارت مستمر بر تست خودروها، تاکنون تولید ۱۰ مدل خودرو بنزینی و ۸ مدل خودرو گازسوز به دلیل عدم برخورداری از استانداردهای لازم متوقف شده است.

- سوخت استاندارد در کشور و ارتقاء استانداردهای سوخت هم‌زمان با ارتقاء استانداردهای خودرو، از موفقیت‌های مهم در این حوزه است.

- گازوئیل توزیعی کلانشهرها در سال ۱۳۹۱ بالغ بر ۷۴۰۰ ppm گوگرد داشته که این میزان در سال ۱۳۹۴ به زیر ۵۰ ppm رسیده است.

- در حال حاضر بالغ بر ۲۸ میلیون لیتر سوخت گازوئیل مورد نیاز کشور با استاندارد یورو ۴ توزیع می‌شود و طبق تعهد وزارت نفت تا آذرماه شاهد توزیع ۳۵ میلیون لیتر بنزین استاندارد یورو ۴ در کشور خواهیم بود.

- هم‌اکنون ۱۹۰ ایستگاه پایش آلودگی هوا در سراسر کشور، کارپایش هوا در شش آلاینده پارامتریک را انجام می‌دهند و در مواردی مانند بنزن و آروماتیک‌ها، در محدوده استاندارد قرار گرفته‌ایم.

- میزان منواکسید کربن موجود در هوای کشور در هیچ کجا بیش از حد استاندارد نیست.

- در حال حاضر بیشترین آلاینده‌گی هوای کشور مربوط به پارامتر ۲,۵ pm بوده که غالباً ناشی از طوفان‌های گرد و غبار است.

- به زودی آمار مقایسه‌ای وضعیت روزهای پاک، سالم، ناسالم و خطرناک تمامی شهرهای کشور طی بازه زمانی ۹۲-۹۴ که حاکی از موفقیت برنامه‌هاست به طور دقیق اعلام خواهد شد.

- به طور مثال وضعیت هوای اهواز ۲۰۸ روز سالم و پاک در سال ۹۴، نشان می‌دهد که مهم‌ترین چالش در کیفیت هوای اهواز، ذرات معلق زیر ۲,۵ میکرون از منشاء طوفان‌های گرد و غبار و اغلب ناشی از کانون‌های خارجی و عمدتاً عراق است.

- در سال جاری شاهد طوفان ناشی از کانون هورالعظیم نبوده‌ایم، بنابراین تقریباً هورالعظیم از لیست کانون‌های داخلی گرد و غبار رو به حذف است.

خسرو صادق نیت، رئیس مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- بر اساس بررسی‌های صورت گرفته در خصوص بیماری‌ها و مرگ و میرهای منتسب به آلودگی هوا، مشخص شد طی سال‌های ۹۲ تا ۹۴، شاهد روند کاهشی در میزان بیماری‌ها و مرگ و میرهای مرتبط با وضعیت کیفی هوا بوده‌ایم.

- در شهر تهران، سال پایه‌ای بر اساس اطلاعات موجود، سال ۹۰ قرار داده شد که طی سال‌های ۹۰ و ۹۱ شاهد تغییر در روند بیماری‌ها یا مرگ و میرهای منتسب به آلودگی هوا نبودیم. اما از سال ۹۲، به رغم افزایش جمعیت، روند کاهش آغاز شده است.

عباس کاظمی معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران
- با توجه به حجم بالای صادرات مازوت در سال جاری که در نتیجه موفقیت برجام حاصل شد، ضرورتی برای مصرف داخلی مازوت که آلودگی قابل توجهی ایجاد می‌کند، وجود ندارد.

- تولید ۲۸ میلیون تن نفت و گاز یورو ۴ در کشور تا پایان سال به ۴۰ میلیون تن خواهد رسید.

- هم‌اکنون سوخت یورو ۴ به جز هشت کلانشهر، در ۴۰ شهر حاشیه این کلانشهرها همچون قم، خرمشهر و شاهین شهر نیز توزیع می‌شود.

- در بحث کهاب نیز هم‌اکنون تانکرها، مخازن و انبارها مجهز شده‌اند و پمپ بنزین‌های جدید نیز برای اجرای طرح کهاب اجبار و الزام دارند.

ضرورت های تصویب قانون خاک

اهمیت خاک

خاک به عنوان یک منبع طبیعی تجدید ناپذیر، سرمایه ملی و بستر حیات، نقش اساسی در استقرار و رشد جوامع بشری و نیز سایر مخلوقات دارد و در واقع بخش مهم و غیرقابل جایگزین از زنجیره غذایی انسان و حیوانات است. از این رو هرگونه آلودگی موجود در خاک می‌تواند طی زنجیره غذایی، به سطوح بالاتر انتقال یافته و در پایان این مسیر، در بدن انسان تمرکز یابد و چون بسیاری از موجودات، مقدار عناصر جذب شده را در خود افزایش می‌دهند (زیست انباشتگر)، در نتیجه مقادیر بیشتری از این عناصر آلوده در بدن مصرف کننده نهایی انباشته خواهد شد. همچنین در اثر گسترش آلودگی و تخریب خاک، در زمین های خشک و نیمه خشک که کشورمان نیز جزو آن ها محسوب می‌شود، بیابان زایی به وقوع می‌پیوندد که یکی از پیامدهای هدررفت خاک به شمار می‌رود. ایران یکی از هفت کشور آسیایی است که بیشترین میزان هدررفت خاک را دارد. یکی دیگر از پیامدهای اتلاف منابع خاک در کشور، کاهش قابلیت تولید محصول به میزان ۲۰ درصد است. سرعت رشد جمعیت جهان با نسبت ۱/۸ درصد در هر سال و متعاقب آن، ناآگاهی و عدم مدیریت مناسب با توجه به توزیع نامتعادل منابع خاک در کره زمین، تلاش انسان به منظور دستیابی به انواع مواد غذایی و محصولات کشاورزی، محدودیت موجود در منابع خاک و سرانه زمین و... این تخریب و هدررفت را تشدید کرده است.

از سوی دیگر در چند سال اخیر، جنبه‌های تغییر کیفی و آلوده شدن منابع خاک بسیار افزایش یافته است. استفاده وسیع از کودها و آفت کش‌ها از یک سو و رهاسازی گسترده پساب فاضلاب‌های شهری که خود به شدت به انواع مواد شیمیایی مضر از جمله مواد شوینده و املاح مربوط به فلزات سنگین آغشته هستند، فعالیت‌های بسیار گسترده صنعتی و کشاورزی که با تولید پسماند و پساب‌های حاوی مواد نفتی و هیدروکربنی، فلزات سنگین و انواع آلاینده‌ها همراه است، زمینه‌های تهدید منابع خاک را گسترده‌تر کرده است که نتیجه آن اثرات نامطلوب و سمی این مواد بر محیط زیست و حیات جانوری و گیاهی استفاده کننده از محیط است.

یکی از دلایل مهم مدیریت غیر علمی خاک در کشور، نبود قانونی جامع و فراگیر است که بتواند فعالیت‌های همه آحاد جامعه، دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط را در جهت حفاظت و مدیریت خاک در کشور هماهنگ کند و مرور قوانین موجود در کشور، خلاء چنین عنصر هماهنگ کننده‌ای را به روشنی بیان می‌کند.

با توجه به موارد فوق و به منظور تحقق اصل پنجاهم قانون اساسی و اهداف توسعه پایدار، حفاظت، اصلاح و بهسازی و مدیریت بهینه منابع خاک کشور، لایحه خاک با رویکرد جلوگیری از آلودگی و تخریب خاک و احیاء و بازسازی خاک‌های آلوده و تخریب شده، تدوین و تصویب شد. این لایحه طی نامه شماره ۵۰۵۱۸/۲۱۵۹۶ مورخ ۹۴/۲/۲۳ به پیشنهاد مشترک سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت جهاد کشاورزی تقدیم مجلس شورای اسلامی شده و در کمیسیون اصلی کشاورزی، آب و منابع طبیعی و کمیسیون های فرعی مربوطه و مرکز پژوهش‌های مجلس با حضور نمایندگان سازمان بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات و مرکز تحقیقات قم، ساعت‌ها مورد بررسی کارشناسی، فنی و حقوقی قرار گرفته و به صحن علنی ارسال شده است.

از جمله مشکلاتی که به سرعت می‌توان با تصویب این لایحه در جهت حل آنها قدم برداشت، عبارتند از:

۱- کنترل ریزگردها و جلوگیری از گسترش آنها در کشور

۲- جلوگیری از آلودگی خاک و آلودگی منابع آب زیرزمینی و نفوذ آلودگی از خاک به آب های زیرزمینی

۳- تامین امنیت غذایی در راستای اقتصاد مقاومتی

۴- رسیدگی به آلودگی خاک در مناطق جنگلی که هم اکنون نیز بسیاری از مردم منطقه جنوب و غرب کشور از آن رنج می‌برند.

بدیهی است که تحقق موارد اشاره شده، بدون داشتن قوانین لازم و حمایت های قانونی در این خصوص، امکان‌پذیر نخواهد بود.

چرا ایران باید به پروتکل ناگویا پیوندد ؟

در سال ۱۹۹۲ در شهر ریودوژانیروی برزیل، کنفرانس سازمان ملل با موضوع محیط زیست و توسعه برگزار شد که به کنفرانس ریو یا نشست زمین (Earth Summit) معروف است. یکی از کنوانسیون های منعقد شده در این کنفرانس، تنوع زیستی یا Convention on Biological Diversity (CBD) بود. ایران در ششم خرداد سال ۱۳۷۵ (۱۹۹۶ میلادی) با تصویب مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی، به عضویت این معاهده بین المللی درآمد و موضوع به تایید شورای نگهبان هم رسید و لازم الاجرا شد.

کنوانسیون تنوع زیستی که واژه فارسی آن "زیگونگی" است، سه هدف اصلی دارد:

۱- حفاظت از تنوع زیستی (زیگونگی)

۲- استفاده پایدار از اجزای آن

۳- تسهیم عادلانه منافع ناشی از منابع ژنتیکی

ماده ۱۵ این کنوانسیون که ۴۲ ماده دارد، در مورد هدف سوم آن یعنی تسهیم عادلانه منافع ژنتیک است که یکی از فواید مهم آن، جلوگیری از سوء استفاده شرکت های خارجی و سایر موسسات و افراد ذی نفع از منابع ژنتیکی است.

پروتکل ناگویا از مصوبات اجلاس کشورهای عضو کنوانسیون تنوع زیستی است که ایران هم از اعضای آن است و در سال ۲۰۱۰ میلادی در ناگویای ژاپن نوشته شد و در واقع نقشه راه و دستورالعمل اجرایی ماده ۱۵ کنوانسیون تنوع زیستی است. این پروتکل، توافق نامه ای بین المللی با هدف تسهیم عادلانه منافع حاصل از بهره برداری از ذخایر ژنتیکی شامل: استفاده مناسب از این ذخایر و انتقال مناسب فناوری های مرتبط، ضمن در نظر گرفتن همه حقوق مربوط به این ذخایر و فناوری ها است.

هم اکنون در سیستم قانونگذاری ۵۰ کشور جهان، مفاد این پروتکل تصویب شده است و ایران نیز باید آن را در مجموعه قوانین خود به تصویب برساند چرا که اجرای مفاد آن، براساس ماده ۳۳، برای همه اعضا از جمله برای ایران، الزامی شده است. از این رو سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان متولی قانونی و مرجع ذیصلاح فنی، برای اجرای مفاد پروتکل مذکور، لایحه مربوط را به مجلس شورای اسلامی تقدیم کرده است و در حال حاضر، بررسی آن در کمیسیون کشاورزی و محیط زیست مجلس در حال انجام است و از نمایندگان محترم انتظار می‌رود با توجه به اهمیت موضوع، آن را تصویب و تبدیل به قانون کنند.

ضرورت و اهداف ارزیابی اثرات محیط زیستی

ارزیابی محیط زیستی به عنوان یک ابزار قدرتمند، برای دستیابی به توسعه پایدار در کشور ایران، از سال ۱۳۷۳ جایگاه قانونی یافته است.

در طول ۴۰ سال گذشته کشورهای بسیاری شیوه اجرای ارزیابی اثرات محیطی را بازنگری کرده و اصلاحاتی را در آن انجام داده اند تا میزان اثربخش بودن آن را افزایش دهند. در این بازنگری ها نظرات انتقادی در مورد معایب کار به دقت بررسی شده است، ولی تاکنون هیچ کشوری از فرآیند ارزیابی محیط زیستی، به خاطر معایب آن صرف نظر و یا روش های اجرای آن را تضعیف نکرده است؛ بلکه در واقع اصلاحات انجام شده در جهت تقویت این فرآیند و افزایش دامنه و میزان تأثیر آن بوده است.

در کشور ما در زمینه ارزیابی اثرات محیط زیستی، قانون دائمی وجود ندارد و همواره به عنوان یکی از مواد قانون برنامه پنج ساله توسعه، مطرح بوده (ماده ۱۰۵ برنامه سوم - ماده ۷۱ برنامه چهارم - بند الف ماده ۱۹۲ برنامه پنجم) که این امر موجب ایجاد چالش های حقوقی بسیار جدی شده است. از جمله این چالش ها، عدم وجود اهرم های قانونی برای برخورد با متخلفان و ضمانت های اجرایی لازم برای اجرا شدن این قانون است.

برخی از نواقص و ایرادات وارد بر ارزیابی در ایران که باعث می شود این فرآیند نیازمند قانون دائمی باشد، به شرح زیر است:

- ۱- مقررات ارزیابی محیط زیستی (قوانین برنامه های دوم، سوم، چهارم و پنجم) موقتی است.
- ۲- در قوانین موجود برخلاف اهمیت ارزیابی محیط زیستی، ضمانت اجرایی پیش بینی نشده و مشخص نشده است که در صورت عدم انجام ارزیابی یا عدم رعایت نتایج آن، در مورد مسئولان مربوطه و یا افراد متخلف باید چه مجازاتی اجرا شود.
- ۳- اشکال بزرگ دیگر محدود بودن دایره شمول قانون است که تنها شامل طرح ها و پروژه های بزرگ است.
- ۴- به دستگاه متولی و مسوول نظارت بر ارزیابی توجهی نشده است. در بند الف ماده ۱۹۲ قانون برنامه پنجم توسعه این مشکل به خوبی مشهود است؛ در انتهای این بند به جمله: «رعایت نتیجه ارزیابی ها توسط مجریان طرح ها و پروژه ها الزامی است» اکتفا شده و برای آن دستگاه ناظر مشخص نشده است.

وقوع بحران های محیط زیستی و کمبود منابع، نگرانی های عمیقی را در سطوح مختلف جوامع انسانی ایجاد کرده و لازمه برطرف کردن آنها، در نظر داشتن ملاحظات محیط زیستی در فعالیت های توسعه ای است. بین انسان و طبیعت، رابطه ای دوطرفه وجود دارد. بشر برای منافع خویش، طبیعت را مورد بهره برداری قرار داده و سعی در کنترل محیط زیست دارد و برای رسیدن به اهداف و بهبود رفاه خویش، راهکارها و ابزارهایی را اختراع کرده است که اثرات منفی آنها، بر زندگی خود او بسیار سنگین بوده است؛ به طوری که در بسیاری از موارد، نه تنها بر وضعیت رفاهی انسان تأثیرگذار نیست، بلکه ممکن است شرایطی را ایجاد کند که رفاه او را کاملاً مختل سازد.

اینجاست که ضرورت مطالعات ارزیابی از جمله ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست مشخص می شود. الحاق مطالعات محیط زیستی از جمله ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست و طرح های توسعه به منظور اطمینان از توسعه پایدار، در کنار محیط زیست سالم و تامین رفاه نسل کنونی، برای نسل آینده نیز یک ضرورت است.

وضعیت ارزیابی اثرات محیط زیستی در ایران

در ایران تا قبل از سال ۱۳۷۳، قانون ویژه ای در زمینه ارزیابی اثرات محیط زیستی نداشته است. اما طبق قوانین محیط زیستی، به دولت اختیار داده شده بود که در مورد بعضی از پروژه های خاص، بررسی های محیط زیستی را الزامی بداند. بنابر تعریف عمومی، ارزیابی محیط زیستی را می توان فرآیند و جریان بررسی و مطالعات رسمی برای پیش بینی اثرات فعالیت های یک پروژه پیشنهادی بر محیط زیست، سلامت انسان ها و رفاه اجتماعی دانست. برخی تعاریف دیگر آن را روشی برای تعیین، پیش بینی و تفسیر اثرات محیط زیستی یک پروژه بر کل محیط زیست، بهداشت عمومی و سلامت اکوسیستم هایی می دانند که زندگی بشر به آن وابسته است. این ابزار مدیریت محیط زیست، اثرات فعالیت های یک پروژه را با دیدگاه اجتناب و یا کاهش اثرات آنها بر محیط زیست بررسی می کند. بنابراین ارزیابی محیط زیستی، به عنوان تکنیک مهمی به شمار می رود که از آن برای اطمینان یافتن از اینکه اثرات احتمالی پروژه های توسعه در محیط کاملاً مورد شناسایی و در تصمیم گیری ها مورد توجه قرار گرفته اند، استفاده می شود. باتوجه به اثرات تخریبی و گاه غیر قابل جبران و بسیار پرهزینه پروژه های توسعه،